TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. rugpjūčio 1 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prieglobsčio politika – Direktyva 2013/32/ES – Tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendra tvarka – 36 ir 37 straipsniai – Sąvoka „saugi kilmės šalis“ – Priskyrimas pagal teisėkūros procedūrą priimtu aktu – I priedas – Kriterijai – 46 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Teismo atliekamas valstybės narės atlikto trečiosios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių nagrinėjimas – Informacijos šaltinių, kuriais grindžiamas šis sprendimas, viešumas“

Sujungtose bylose C-758/24 (*Alace*)[i] ir C-759/24 (*Canpelli*)[i]

dėl *Tribunale ordinario di Roma* (Romos bendrosios kompetencijos teismas, Italija) 2024 m. spalio 31 d. ir 2024 m. lapkričio 4 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2024 m. lapkričio 4 d. ir 2024 m. lapkričio 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų dviejų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

LC (C-758/24),

CP (C-759/24)

prieš

Commissione Territoriale per il riconoscimento della Protezione Internazionale di Roma – sezione procedure alla frontiera II

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz, kolegijų pirmininkai K. Jürimäe (pranešėja), I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, A. Kumin, N. Jääskinen, D. Gratsias ir M. Gavalec, teisėjai I. Ziemele, J. Passer, Z. Csehi, O. Spineanu-Matei, B. Smulders ir M. Condinanzi,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

posėdžio sekretorius C. Di Bella, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2025 m. vasario 25 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: italų.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– LC, atstovaujamo *avvocata* S. Angilletta,

– CP, atstovaujamo *avvocati* D. Belluccio ir S. Greco,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos S. Fiorentino, padedamo *avvocati dello Stato* L. D'Ascia, E. Feola ir I. Massarelli,

– Bulgarijos vyriausybės, atstovaujamos S. O. Ruseva ir T. S. Tsingileva,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos A. Edelmannová, M. Smolek ir J. Vláčil,

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir R. Kanitz,

– Graikijos vyriausybės, atstovaujamos T. Papadopoulou,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos B. Dourthe, O. Duprat-Mazaré ir B. Fodda,

– Kipro vyriausybės, atstovaujamos I. Neophytou ir E. Symeonidou,

– Latvijos vyriausybės, atstovaujamos J. Davidoviča ir S. Zellis,

– Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos K. Dieninio,

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér ir R. Kissné Berta,

– Maltos vyriausybės, atstovaujamos A. Buhagiar,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir A. Hanje,

– Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch, J. Schmoll ir P. Thalmann,

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna ir D. Lutostańska,

– Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos E. V. Larišová,

– Suomijos vyriausybės, atstovaujamos H. Leppo ir M. Pere,

– Švedijos vyriausybės, atstovaujamos F.-L. Göransson ir J. Olsson,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Azéma, M. Debieuvre ir F. Tomat,

susipažinęs su 2025 m. balandžio 10 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 36–38 straipsnių, siejamų su šios direktyvos 42, 46 ir 48 konstatuojamosiomis dalimis ir I priedu, išaiškinimo atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnį ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 ir 13 straipsnius.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant Bangladešo Liaudies Respublikos piliečių LC ir CP ginčus su *Commissione territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale di Roma – sezione procedure alla frontiera II* (Romos tarptautinės apsaugos suteikimo teritorinė komisija – Pasienio procedūrų II-asis skyrius, Italija) dėl sprendimų, kuriais ši, taikydama pagreitintas pasienio procedūras, atmetė LC ir CP pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus kaip akivaizdžiai nepagrįstus, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2013/32

3 Direktyvos 2013/32 18, 40, 42, 46 ir 48 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(18) tiek valstybės narės, tiek tarptautinės apsaugos prašytojai yra suinteresuoti, kad sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami kuo skubiau, nedarant poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo atlikimui;

<…>

(20) griežtai apibrėžtais atvejais, kai tikėtina, kad prašymas neturi pagrindo arba kyla didelių nacionalinio saugumo arba viešosios tvarkos problemų, valstybės narės turėtų galėti paspartinti nagrinėjimo procedūrą, visų pirma nustatydamos trumpesnius, bet pagrįstus, terminus tam tikriems procesiniams veiksmams, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui ir prašytojo veiksmingai galimybei naudotis šios direktyvoje numatytais pagrindiniais principais ir garantijomis;

<…>

(40) svarbiausia tarptautinės apsaugos prašymo pagrįstumo aplinkybė – prašytojo saugumas jo kilmės šalyje. Kai trečiąją šalį galima laikyti saugia kilmės šalimi, valstybės narės turėtų sugebėti ją priskirti prie saugių šalių ir daryti prielaidą, kad konkrečiam prašytojui joje yra saugu, nebent jis pateiktų priešingų argumentų;

<…>

(42) šioje direktyvoje trečiosios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių tos šalies piliečiams negali suteikti absoliučios saugumo garantijos. Dėl paties priskyrimui būtino įvertinimo pobūdžio galima atsižvelgti tik į bendras tos šalies civilines, teisines ir politines aplinkybes bei į tai, ar persekiojimo, kankinimo, nežmoniško ar žeminamo elgesio ar baudimo vykdytojams, juos pripažinus atsakingais už šiuos veiksmus toje šalyje, praktiškai yra taikomos sankcijos. Dėl šios priežasties svarbu, kad prašytojui įrodžius, jog yra pagrįstų priežasčių manyti, kad jo konkrečiomis aplinkybėmis šalis nėra saugi, su juo nebebūtų siejamas tos šalies priskyrimas prie saugių šalių;

<…>

(46) kai valstybės narės taiko saugios [trečiosios] šalies koncepcijas atsižvelgdamos į kiekvieną konkretų atvejį arba priskiria šalis šiai kategorijai patvirtindamos atitinkamus sąrašus, jos, *inter alia*, turėtų atsižvelgti į gaires ir veiklos vadovus bei informaciją apie kilmės šalis ir veiklą, taip pat į [Europos prieglobsčio paramos biuro (EPPB)] kilmės šalies informacijos ataskaitos teikimo metodiką, nurodytą 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 439/2010 dėl Europos prieglobsčio paramos biuro įsteigimo [(OL L 132, 2010, p. 11)], taip pat į atitinkamas [Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro (JTVPRK)] gaires;

<…>

(48) valstybės narės, siekdamos užtikrinti teisingą, naujausia informacija pagrįstą saugios šalies koncepcijų taikymą, turėtų reguliariai peržiūrėti padėtį tose šalyse remdamosi įvairiais informacijos šaltiniais, įskaitant visų pirma, kitų valstybių narių, EPPB, JTVP[R]K, Europos Tarybos ir kitų susijusių tarptautinių organizacijų teikiamą informaciją. Valstybėms narėms sužinojus apie didelį pokytį žmogaus teisių srityje šalyje, kurią jos buvo priskyrusios saugioms šalims, jos turėtų užtikrinti, kad ta padėtis būtų kuo greičiau peržiūrėta ir prireikus būtų peržiūrėtas tos šalies priskyrimas saugioms šalims.“

4 Šios direktyvos 10 straipsnio „Prašymų nagrinėjimo reikalavimai“ 3 dalies b punkte ir 4 dalyje numatyta:

„3. Valstybės narės užtikrina, kad sprendžiančiosios institucijos sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami po tinkamo nagrinėjimo. Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad:

<…>

b) būtų gaunama tiksli naujausia informacija iš įvairių šaltinių, pavyzdžiui, iš EPPB ir JTVP[R]K ir atitinkamų tarptautinių žmogaus teisių organizacijų, apie bendrą vyraujančią padėtį prašytojų kilmės šalyse ir, jei būtina, šalyse, kurias jie kirto tranzitu, ir kad tokia informacija būtų prieinama už prašymų nagrinėjimą ir sprendimų priėmimą atsakingiems darbuotojams;

<…>

4. V skyriuje nurodytos institucijos per sprendžiančiąją instituciją, prašytoją arba kitu būdu turi gauti bendrą 3 dalies b punkte nurodytą informaciją, reikalingą jų darbui atlikti.“

5 Minėtos direktyvos 12 straipsnio „Prašytojams numatytos garantijos“ 1 dalies d punkte nustatyta:

„Atsižvelgdamos į III skyriuje numatytas procedūras valstybės narės užtikrina, kad visi prašytojai galėtų naudotis šiomis garantijomis:

<…>

d) pagal 23 straipsnio 1 dalį suteikiama galimybė jiems, ir, jei taikytina, jų patarėjams teisės klausimais ar kitiems patarėjams susipažinti su informacija, nurodyta 10 straipsnio 3 dalies b punkte, ir ekspertų pateikta informacija, nurodyta 10 straipsnio 3 dalies d punkte, jeigu sprendžiančioji institucija atsižvelgė į tą informaciją priimdama sprendimą dėl jų prašymo;

<…>“

6 Tos pačios direktyvos 24 straipsnis „Prašytojai, kuriems reikia specialių procesinių garantijų“ skirtas paramai, kuri turi būti suteikta tokiems prašytojams per visą prieglobsčio procedūros laikotarpį.

7 Direktyvos 2013/32 31 straipsnio „Nagrinėjimo procedūra“ 8 dalies b punkte nustatyta:

„Valstybės narės gali nustatyti, kad nagrinėjimo procedūra pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas gali būti paspartinta ir (arba) pagal 43 straipsnį vykdoma pasienyje arba tranzito zonose, jeigu:

<…>

b) prašytojas atvyko iš saugios kilmės šalies, kaip apibrėžta šioje direktyvoje <…>“.

8 Šios direktyvos 32 straipsnyje „Nepagrįsti prašymai“ numatyta:

„1. Nedarydamos poveikio 27 straipsniui, valstybės narės prašymą gali laikyti nepagrįstu tik tada, jeigu sprendžiančioji institucija nustato, kad prašytojas neatitinka tarptautinės apsaugos reikalavimų pagal [2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9)].

2. Nepagrįstų prašymų atvejais, kai taikomos 31 straipsnio 8 dalyje išvardytos aplinkybės, valstybės narės gali taip pat laikyti prašymą akivaizdžiai nepagrįstu, jeigu taip apibrėžta nacionalinės teisės aktuose.“

9 Direktyvos 2013/32 36 straipsnyje „Saugios kilmės šalies koncepcija“ nustatyta:

„1. Trečioji šalis, pagal šią direktyvą priskirta prie saugių kilmės šalių, po atskiro prašymo nagrinėjimo gali būti laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, tik jeigu:

a) jis turi tos šalies pilietybę arba

b) jis yra asmuo be pilietybės ir anksčiau nuolat gyveno toje šalyje;

ir nepateikė rimtų priežasčių, kad šalis nebūtų laikoma saugia kilmės šalimi jo konkrečiomis aplinkybėmis ir dėl jo priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą [2011/95].

2. Valstybės narės nacionalinės teisės aktuose nustato papildomas saugios kilmės šalies koncepcijos taikymo taisykles ir reikalavimus.“

10 Direktyvos 2013/32 37 straipsnyje „Nacionalinis trečiųjų šalių priskyrimas prie saugių kilmės šalių“ numatyta:

„1. Tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tikslais valstybės narės gali palikti galioti arba priimti naujus teisės aktus, kuriais pagal I priedą būtų numatytas nacionalinis priskyrimas prie saugių kilmės šalių.

2. Valstybės narės reguliariai peržiūri padėtį trečiosiose šalyse, pagal šį straipsnį priskirtose prie saugių kilmės šalių.

3. Vertinimas, ar šalis yra saugi kilmės šalis, pagal šį straipsnį yra pagrįstas keletu informacijos šaltinių, įskaitant visų pirma kitų valstybių narių, EPPB, JTVP[R]K, Europos Tarybos ir kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų informaciją.

4. Valstybės narės praneša Komisijai, kurias šalis priskyrė prie saugių kilmės šalių pagal šį straipsnį.“

11 Šios direktyvos 38 straipsnis skirtas saugios trečiosios šalies koncepcijai.

12 Minėtos direktyvos 43 straipsnio „Pasienio procedūros“ 1 dalyje numatyta:

„Pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas valstybės narės gali numatyti procedūras, siekdamos priimti sprendimus valstybių narių pasienyje arba tranzito zonose dėl:

<…>

b) prašymo esmės vykdant procedūrą pagal 31 straipsnio 8 dalį.“

13 Tos pačios direktyvos 46 straipsnyje „Teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę“ nurodyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria galėtų naudotis teisme, kad galėtų apskųsti:

a) sprendimą, priimtą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, įskaitant sprendimą:
   i) laikyti prašymą nepagrįstu, kad būtų suteiktas pabėgėlio statusas ir (arba) papildomos apsaugos statusas;

<…>

3. Kad būtų laikomasi 1 dalies, valstybės narės užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* faktinis ir teisinis tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimas, įskaitant, atitinkamais atvejais, nagrinėjimą pagal Direktyvą [2011/95], bent vykdant apeliacines [apskundimo] procedūras pirmosios instancijos teisme.

<…>

5. Nedarydamos poveikio 6 daliai, valstybės narės leidžia prašytojams likti jų teritorijoje, kol baigiasi laikotarpis, per kurį jie gali pasinaudoti teise į veiksmingą teisių gynimo priemonę, ir, kai tokia teise per tą laikotarpį buvo pasinaudota – kol laukiama priemonės rezultato.

6. Kai sprendimas [nusprendžiama]:

a) laikyti prašymą akivaizdžiai nepagrįstu pagal 32 straipsnio 2 dalį arba nepagrįstu išnagrinėjus pagal 31 straipsnio 8 dalį, išskyrus atvejus, kai šie sprendimai pagrįsti 31 straipsnio 8 dalies h punkte nurodytomis aplinkybėmis;

<…>

atitinkamo prašytojo prašymu arba *ex officio* teismas turi įgaliojimus priimti sprendimą, ar prašytojas gali likti valstybės narės teritorijoje, jeigu tokiu sprendimu panaikinama prašytojo teisė likti valstybėje narėje ir kai nacionalinėje teisėje nenumatyta teisė likti valstybėje narėje, kol laukiama teisių gynimo priemonės rezultato.

<…>“

14 Direktyvos 2013/32 I priede „Priskyrimas prie saugių kilmės šalių, taikant 37 straipsnio 1 dalį“ nustatyta:

„Šalis laikoma saugia kilmės šalimi, kai, atsižvelgiant į teisinę padėtį, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendras politines aplinkybes, gali būti įrodyta, kad joje iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta Direktyvos [2011/95] 9 straipsnyje, nėra kankinimo arba žiauraus ar žeminamo elgesio ar baudimo atvejų; ir nėra nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.

Atliekant šį vertinimą, turi būti atsižvelgta, *inter alia*, į tai, kokio masto apsauga nuo persekiojimo ar netinkamo elgesio užtikrinama:

a) taikant atitinkamus šalies įstatymus ir kitus teisės aktus ir kokiu būdu jie taikomi;

b) laikantis [EŽTK] ir (arba) [1966 m. gruodžio 16 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtame ir 1976 m. kovo 23 d. įsigaliojusiame] Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte ir (arba) [1984 m. gruodžio 10 d.] Jungtinių Tautų konvencijoje prieš kankinimą [ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 1465 t., p. 85, Nr. 24841 (1987)] įtvirtintų teisių ir laisvių, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal [EŽTK] 15 straipsnio 2 dalį;

c) pagal [1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašytą Konvenciją dėl pabėgėlių statuso (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 189 t., p. 150, Nr. 2545 (1954), įsigaliojusią 1954 m. balandžio 22 d. ir papildytą 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso, kuris įsigaliojo 1967 m. spalio 4 d. (toliau – Ženevos konvencija),] laikantis negrąžinimo principo;

d) numatant veiksmingų teisės gynimo priemonių, taikytinų kovojant su tais teisių ir laisvių pažeidimais, sistemą.“

Reglamentas (ES) 2024/1348

15 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos procedūra ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES (OL L, 2024/1348), 61 straipsnio „Saugios kilmės šalies koncepcija“ 2 dalyje nurodyta:

„Trečioji šalis gali būti tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmeniu priskirta prie saugių kilmės šalių, nustatant išimtis konkrečioms jos teritorijos dalims arba aiškiai identifikuojamoms asmenų kategorijoms.“

16 Šio reglamento 78 straipsnio „Panaikinimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Direktyva [2013/32] panaikinama nuo 79 straipsnio 2 dalyje nurodytos dienos, nedarant poveikio 79 straipsnio 3 daliai.“

17 Minėto reglamento 79 straipsnio „Įsigaliojimas ir taikymas“ 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Šis reglamentas taikomas nuo 2026 m. birželio 12 d.

3. Šis reglamentas taikomas tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrai, kiek tai susiję su prašymais, pateiktais nuo 2026 m. birželio 12 d. Tarptautinės apsaugos prašymai, pateikti anksčiau nei tą dieną, reglamentuojami Direktyva [2013/32]. Šis reglamentas taikomas tarptautinės apsaugos panaikinimo procedūrai tais atvejais, kai nagrinėjimas dėl tarptautinės apsaugos panaikinimo pradėtas 2026 m. birželio 12 d. ar vėliau. Tais atvejais, kai nagrinėjimas dėl tarptautinės apsaugos panaikinimo pradėtas anksčiau nei 2026 m. birželio 12 d., tarptautinės apsaugos panaikinimo procedūra reglamentuojama Direktyva [2013/32].“

Italijos teisė

18 2024 m. spalio 23 d. *decreto-legge n. 158 – Disposizioni urgenti in materia di procedure per il riconoscimento della protezione internazionale* (Dekretas įstatymas Nr. 158 „Skubios nuostatos dėl tarptautinės apsaugos suteikimo“) (GURI, Nr. 249, 2024 m. spalio 23 d.; toliau – Dekretas įstatymas Nr. 158/2024) preambulėje nurodyta:

„<…>

[atsižvelgiant į] ypatingą poreikį ir skubą nustatyti saugias kilmės šalis remiantis 2024 m. spalio 4 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu [*Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky* (C-406/22, EU:C:2024:841)], neįtraukiant šalių, kurios neatitinka šio priskyrimo sąlygų, kiek tai susiję su tam tikromis jų teritorijos dalimis (Kamerūnas, Kolumbija ir Nigerija);

[atsižvelgiant į] Reglamentą [2024/1348], visų pirma jo 61 straipsnio 2 dalį, pagal kurią „[t]rečioji šalis gali būti tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmeniu priskirta prie saugių kilmės šalių, nustatant išimtis konkrečioms jos teritorijos dalims arba aiškiai identifikuojamoms asmenų kategorijoms“, kuris, nors ir taikomas nuo 2026 m. birželio 12 d., įtvirtino bendrą Europos Sąjungos valstybių narių poziciją;

<…>“

19 Dekretu įstatymu Nr. 158/2024 buvo iš dalies pakeistas 2008 m. sausio 28 d. *decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato* (Įstatyminis dekretas Nr. 25 „Direktyvos 2005/85/EB, nustatančios būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse, įgyvendinimas“) (GURI, Nr. 40, 2008 m. vasario 16 d.; toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 25/2008) 2bis straipsnis. Po šio pakeitimo Įstatyminio dekreto Nr. 25/2008 2bis straipsnio 1–4bis dalyse nustatyta:

„1. Taikant Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus kvalifikacinius kriterijus ir remiantis iš kompetentingų tarptautinių organizacijų pateiktų informacijos šaltinių gautais duomenimis, saugiomis kilmės šalimis laikomos šios šalys: Albanija, Alžyras, Bangladešas, Bosnija ir Hercegovina, Dramblio Kaulo Krantas, Egiptas, Gambija, Gana, Juodkalnija, Kosovas, Marokas, Peru, Sakartvelas, Senegalas, Serbija, Šiaurės Makedonija, Šri Lanka, Tunisas ir Žaliasis Kyšulys.

2. Europos Sąjungai nepriklausanti valstybė gali būti laikoma saugia kilmės šalimi, jeigu, atsižvelgiant į jos teisės sistemą, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendrą politinę situaciją, gali būti įrodyta, kad joje iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, <…>, nėra kankinimo arba kitokių formų baudimo ar žiauraus ar žeminamo elgesio atvejų, taip pat nėra nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto situacijose, grėsmės. Šalis gali būti priskirta prie saugių kilmės šalių, nustatant išimtis dėl konkrečių asmenų kategorijų.

3. Atliekant 2 dalyje nurodytą vertinimą, turi būti atsižvelgta, *inter alia*, į tai, kokio masto apsauga nuo persekiojimo ar netinkamo elgesio užtikrinama:

a) atitinkamais šalies įstatymais ir kitais teisės aktais ir būdu, kuriuo jie taikomi;

b) laikantis [EŽTK], Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte <…> ir 1984 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų konvencijoje prieš kankinimą įtvirtintų teisių ir laisvių, visų pirma tų teisių, nuo kurių pagal [EŽTK] 15 straipsnio 2 dalį negalima nukrypti;

c) laikantis Ženevos konvencijos 33 straipsnyje įtvirtinto principo;

d) numatant veiksmingų teisės gynimo priemonių, kovojant su tokiais teisių ir laisvių pažeidimais, sistemą.

4. Vertinimas, ar [Europos Sąjungai] nepriklausanti valstybė yra saugi kilmės šalis, grindžiamas informacija, pateikta Nacionalinės prieglobsčio komisijos, kuri naudojasi ir <…> dokumentacijos centro parengta informacija, taip pat kitais informacijos šaltiniais, visų pirma kitų Europos Sąjungos valstybių narių, Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros [(EUAA)], [JTVPRK], Europos Tarybos ir kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų pateikta informacija.

4bis. Saugių kilmės šalių sąrašas periodiškai atnaujinamas teisės aktu, turinčiu įstatymo galią, ir pateikiamas Europos Komisijai. 1 dalyje nurodyto sąrašo atnaujinimo tikslais Ministrų Taryba iki kiekvienų metų sausio 15 d. parengia ataskaitą, joje, atsižvelgdama į svarbiausius saugumo ir tarptautinių santykių tęstinumo reikalavimus ir į 4 dalyje nurodytą informaciją, praneša apie padėtį šalyse, įtrauktose į dabartinį sąrašą, ir šalyse, kurias ji ketina skatinti įtraukti į sąrašą. Vyriausybė perduoda ataskaitą kompetentingiems Parlamento komitetams.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

20 LC ir CP abu yra Bangladešo Liaudies Respublikos piliečiai. Italijos valdžios institucijų išgelbėti jūroje, jie buvo nugabenti į Albaniją, kur apgyvendinti Gjadër sulaikymo centre. Šių priemonių buvo imtasi taikant *protocollo tra il Governo della Repubblica italiana e il Consiglio dei ministri della Repubblica di Albania per il rafforzamento della collaborazione in materia migratoria* (Italijos Respublikos vyriausybės ir Albanijos Respublikos Ministrų Tarybos protokolas dėl bendradarbiavimo migracijos srityje stiprinimo), pagal kurį Albanijos vyriausybė suteikė Italijos Respublikai dvi zonas Albanijos teritorijoje, visiškai priklausančias Italijos valdžios institucijų kompetencijai ir prilyginamas pasienio ar tranzito zonoms, kur gali būti laikomi sulaikyti prieglobsčio prašytojai.

21 2024 m. spalio 16 d. LC ir CP iš šio sulaikymo centro pateikė Italijos valdžios institucijoms tarptautinės apsaugos prašymus.

22 2024 m. spalio 17 d. sprendimais Romos tarptautinės apsaugos suteikimo teritorinė komisija – Pasienio procedūrų II-asis skyrius per pagreitintą pasienio procedūrą atmetė šiuos prašymus, motyvuodamas tuo, kad LC ir CP atvyko iš saugios kilmės šalies. Kompetentingas teismas nepatvirtino sprendimų dėl sulaikymo, todėl prašytojai buvo paleisti į laisvę.

23 Atvykę į Italiją LC ir CP 2024 m. spalio 25 d. kreipėsi į *Tribunale ordinario di Roma* (Romos bendrosios kompetencijos teismas, Italija), prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, su skundais dėl pirmesniame punkte nurodytų sprendimų atmesti jų tarptautinės apsaugos prašymus.

24 Tam teismui kyla abejonių dėl Bangladešo Liaudies Respublikos priskyrimo prie saugių kilmės šalių.

25 Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iki Dekreto įstatymo Nr. 158/2024 priėmimo trečiosios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių vykdavo dviem etapais. Pirmiausia Italijos įstatymų leidėjas bendruoju įstatymu apibrėždavo tokio priskyrimo teisinį pagrindą. Vėliau Italijos valdžios institucijos tarpministeriniu dekretu priskirdavo trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių, remdamosi su šiomis šalimis susijusiomis informacijos suvestinėmis. Italijos teismas turėjo teisę tikrinti tokių tarpministerinių dekretų atitiktį šiam teisiniam pagrindui. Įsigaliojus šiam dekretui įstatymui, saugių kilmės šalių sąrašas nuo šiol pateikiamas įstatymo galią turinčiame akte, t. y. Įstatyminio dekreto Nr. 25/2008, iš dalies pakeisto Dekretu įstatymu Nr. 158/2024, 2bis straipsnio 1 dalyje. Taigi nuo šiol Italijos teisės aktų leidėjas turi teisę tiek nustatyti bendrą teisinį pagrindą, reglamentuojantį trečiosios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių tvarką ir kriterijus, tiek pats atlikti tokį priskyrimą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar toks priskyrimas įstatymo galią turinčiu aktu atitinka Direktyvos 2013/32 reikalavimus.

26 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad, Įstatyminio dekreto Nr. 25/2008 2bis straipsnį iš dalies pakeitus Dekretu įstatymu Nr. 158/2024, Italijos teisiniame reglamentavime nebeliko nuorodos į informacijos suvestines apie atitinkamas trečiąsias šalis, siekiant jas įtraukti į saugių kilmės šalių sąrašą, ir neminima būtinybė nurodyti šaltinius, iš kurių gauta ši informacija. Konkrečiai kalbant, Įstatyminio dekreto Nr. 25/2008, iš dalies pakeisto Dekretu įstatymu Nr. 158/2024, 2bis straipsnio 2–4 dalys visiškai nepaminėtos šio iš dalies pakeisto straipsnio 1 dalyje. Joje nustatytas saugių kilmės šalių sąrašas, bendrai nurodant „iš kompetentingų tarptautinių organizacijų pateiktų informacijos šaltinių gaut[u]s duomen[i]s“,

nenurodant šių duomenų ar šaltinių. Be to, minėto straipsnio naujoje 4a dalyje tik numatyta, kad, siekdama periodiškai atnaujinti šį sąrašą, vyriausybė priima ataskaitą, kurioje pateikiama atitinkamų trečiųjų šalių situacija. Taigi tarptautinės apsaugos prašytojams ir jų pateiktus skundus nagrinėjantiems teismams užkertamas kelias atitinkamai ginčyti ir kontroliuoti informacijos, kuria remiantis trečioji šalis buvo priskirta prie saugių kilmės šalių, kilmę, autoritetingumą, patikimumą, svarbą, aktualumą, išsamumą ir turinį; taip pažeidžiamas Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintas veiksmingos teisminės gynybos principas.

27 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar valstybės narės turi leisti nacionaliniams teismams naudotis visa jų turima reikšminga informacija, siekiant patikrinti trečiosios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių pagrįstumą, neatsižvelgiant į tai, ar šį priskyrimą atlikusi nacionalinė institucija atskleidė informaciją, kuria rėmėsi. Tas teismas mano, kad į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai; to reikia siekiant užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą tarptautinės apsaugos prašytojams, kurių prašymai buvo atmesti taikant pagreitintą procedūrą, motyvuojant tuo, kad jie atvyko iš tokios saugios kilmės šalies.

28 Ketvirta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui iš esmės kyla klausimas dėl 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky* (C-406/22, EU:C:2024:841) pasekmių. Jis nurodo, kad iš Dekreto įstatymo Nr. 158/2024 preambulės matyti, jog jį priimdama Italijos vyriausybė siekė įvykdyti šį sprendimą, Įstatyminio dekreto Nr. 25/2008 2bis straipsnio 2 dalies antrame sakinyje panaikindama galimybę prie saugių kilmės šalių priskirti trečiąją šalį, kuri tam tikrose savo teritorijos dalyse neatitinka tokio priskyrimo sąlygų. Vis dėlto ši vyriausybė šioje nuostatoje išsaugojo galimybę prie saugių kilmės šalių priskirti trečiąją šalį, išskyrus tam tikras asmenų kategorijas. Tas teismas mano, kad pastaroji galimybė turi būti atmesta remiantis motyvais, analogiškais tiems, kuriuos Teisingumo Teismas pateikė minėtame sprendime. Asmenų kategorijų, kurios dažniausiai susijusios su visa trečiosios šalies teritorija, neįtraukimas būtų netgi sunkesnis nei tame sprendime nagrinėtas tam tikros teritorijos neįtraukimas. Šiomis aplinkybėmis minėtas teismas mano, kad, prieš darant išvadas iš Sąjungos teisės viršenybės principo, šiuo klausimu reikėtų kreiptis į Teisingumo Teismą.

29 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale ordinario di Roma* (Romos bendrosios kompetencijos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus (jie abiejose bylose suformuluoti identiškai):

„1. Ar Sąjungos teisei, ypač Direktyvos [2013/32] [36–38] straipsniams, taip pat siejamiems su jos 42, 46 ir 48 konstatuojamosiomis dalimis ir aiškinamiems atsižvelgiant į [Chartijos] 47 straipsnį (ir EŽTK 6 ir 13 straipsnius), prieštarauja tai, kad nacionalinis įstatymų leidėjas, turintis kompetenciją leisti sudaryti saugių kilmės šalių sąrašus ir reglamentuoti taikytinus kriterijus bei šiuo tikslu naudotinus šaltinius, pirminės teisės aktu tiesiogiai priskiria trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių?

2. Ar Sąjungos teisei, ypač minėtos direktyvos [36–38] straipsniams, taip pat siejamiems su jos 42, 46 ir 48 konstatuojamosiomis dalimis ir aiškinamiems atsižvelgiant į [Chartijos] 47 straipsnį (ir EŽTK 6 ir 13 straipsnius), bet kuriuo atveju prieštarauja bent jau tai, kad įstatymų leidėjas priskiria trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, nesuteikdamas galimybės susipažinti su šaltiniais, kuriais grindžiamas toks priskyrimas, ir jų patikrinti, taip užkirsdamas kelią prieglobsčio prašytojui ginčyti, o teismui – patikrinti jų kilmę, autoritetingumą, patikimumą, svarbą, aktualumą, išsamumą ir bet kuriuo atveju jų turinį apskritai, ir pačiam įvertinti, ar tenkinamos [minėtos] direktyvos I priede išvardytos esminės tokio priskyrimo sąlygos?

3. Ar Sąjungos teisė, ypač minėtos direktyvos [36–38] straipsniai, taip pat siejami su jos 42, 46 ir 48 konstatuojamosiomis dalimis ir aiškinami atsižvelgiant į [Chartijos] 47 straipsnį (ir EŽTK 6 ir 13 straipsnius), turi būti aiškinami taip, kad vykstant pagreitintai pasienio procedūrai [dėl asmenų] iš kilmės šalies, kuri priskirta prie saugių kilmės šalių, teismas bet kuriuo atveju gali pasinaudoti nepriklausomai nuo [minėtos] direktyvos 37 straipsnio 3 dalyje nurodytų šaltinių gauta informacija apie kilmės šalį, kuri yra naudinga siekiant nustatyti, ar tenkinamos [tos pačios] direktyvos I priede išvardytos esminės tokio priskyrimo sąlygos?

4. Ar Sąjungos teisei, ypač minėtos Direktyvos 2013/32 [36–38] straipsniams ir jos I priedui, taip pat siejamiems su jos 42, 46 ir 48 konstatuojamosiomis dalimis ir aiškinamiems atsižvelgiant į [Chartijos] 47 straipsnį (ir EŽTK 6 ir 13 straipsnius), prieštarauja tai, kad trečioji šalis priskiriama prie „saugių kilmės šalių“, jei toje šalyje yra asmenų, kurių atžvilgiu ši šalis neatitinka [minėtos] direktyvos I priede nustatytų esminių tokio priskyrimo sąlygų, kategorijų?“

Procesas Teisingumo Teisme

30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė nagrinėti bylas pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, numatytą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnyje ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje.

31 2024 m. lapkričio 19 d. Teisingumo Teismo antroji kolegija, remdamasi teisėjo pranešėjo pasiūlymu ir išklausiusi generalinį advokatą, nusprendė netenkinti šio prašymo.

32 2024 m. lapkričio 21 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu šios bylos buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdomos rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas.

33 2024 m. lapkričio 29 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi šioms byloms buvo taikyta Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta pagreitinta procedūra.

34 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 16 straipsnio trečią pastraipą Italijos Respublika paprašė, kad šis bylas nagrinėtų didžioji kolegija; 2025 m. vasario 11 d. Teisingumo Teismas į tai atsižvelgė.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumo

35 Italijos ir Slovakijos vyriausybės tvirtina, kad pirmasis, antrasis ir ketvirtasis klausimas yra nepriimtini.

36 Dėl pirmojo ir antrojo klausimų Italijos vyriausybė teigia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė priežasčių, dėl kurių Dekretas įstatymas Nr. 158/2024 yra nesuderinamas su Sąjungos teise, ir priežasčių, dėl kurių šie klausimai yra svarbūs sprendžiant ginčus pagrindinėse bylose. Ši vyriausybė priduria, kad priskyrimo prie saugių kilmės šalių tvarka nagrinėjamu atveju neturi tokios reikšmės, nes Bangladešo Liaudies Respublika jau buvo priskirta prie saugių kilmės šalių dar prieš priimant šį dekretą įstatymą.

37 Dėl ketvirtųjų klausimų Italijos ir Slovakijos vyriausybės teigia, kad jie yra abstraktūs ir hipotetiniai. Jų nuomone, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepatikrino, ar Bangladešo Liaudies Respublika nėra saugi kilmės šalis tam tikroms asmenų kategorijoms ir ar LC ir CP patenka į šias kategorijas.

38 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Tudmur*, C-185/24 ir C-189/24, EU:C:2024:1036, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Nagrinėjamu atveju iš prašymų priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nacionalinis teismas nagrinėja dviejų Bangladešo Liaudies Respublikos piliečių skundus dėl sprendimų atmesti jų tarptautinės apsaugos prašymus kaip akivaizdžiai nepagrįstus, motyvuojant tuo, kad jie atvyko iš saugios kilmės šalies. Tas teismas šiuose prašymuose paaiškina, kad jam kyla abejonių dėl šios trečiosios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių atitikties Sąjungos teisei iš esmės dėl to, kad šis priskyrimas išplaukia iš pagal teisėkūros procedūrą priimto akto, kad Italijos įstatymų leidėjas neatskleidė savo informacijos šaltinių ir kad šis įstatymų leidėjas paliko galimybę atlikti tokį priskyrimą, nors ši trečioji šalis gali nebūti „saugi“ tam tikroms jos gyventojų kategorijoms. Šiuo klausimu minėtas teismas nurodo 2024 m. gegužės 3 d. Italijos užsienio reikalų ministerijos parengtą Bangladešo Liaudies Respublikos informacijos suvestinę, kuria buvo grindžiamas šios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių prieš priimant Dekretą įstatymą Nr. 158/2024 ir kurioje padaryta išvada, kad ši trečioji šalis gali būti laikoma saugia kilmės šalimi tik išskyrus tam tikras asmenų kategorijas.

40 Būtent šiomis aplinkybėmis pirmuoju, antruoju ir ketvirtuoju klausimais tas teismas Teisingumo Teismo prašo išaiškinti iš esmės kelias Direktyvos 2013/32 nuostatas, kuriomis reglamentuojama saugios kilmės šalies koncepcija ir valstybių narių atliekamas priskyrimas prie tokių šalių, taip pat tokio priskyrimo teisminės kontrolės tvarką.

41 Taigi šie klausimai faktiškai susiję su Sąjungos teisės normų, kurios yra svarbios sprendžiant ginčus pagrindinėse bylose, išaiškinimu. Kadangi pagrindinės bylos teisines ir faktines aplinkybes nustato prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir pats už tai yra atsakingas, Teisingumo Teismas neturi tikrinti prielaidų, kuriomis grindžiami minėti klausimai.

42 Be to, iš prašymų priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galiausiai siekia nustatyti, ar Bangladešo Liaudies Respublikos priskyrimas prie saugių kilmės šalių yra suderinamas su Sąjungos teise, kad prireikus būtų galima netaikyti saugumo prezumpcijos, kylančios iš saugios kilmės šalies koncepcijos taikymo pagrindinėse bylose. Taigi aplinkybė, kad neįrodyta, jog LC ir CP priklauso vienai iš asmenų, kuriems, to teismo nuomone, ši šalis nėra saugi kilmės šalis, kategorijų, neturi įtakos šių klausimų priimtinumui.

43 Vadinasi, pirmasis, antrasis ir ketvirtasis klausimai yra priimtini.

Dėl esmės

Pirminės pastabos

44 Pirmiausia reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, vykstant SESV 267 straipsnyje įtvirtintai nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrai, pastarasis nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išnagrinėti jam pateiktą bylą. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus. Be to, Teisingumo Teismui gali tekti atsižvelgti į Sąjungos teisės normas, kurių nacionalinis teismas savo klausime nenurodė (žr. 1986 m. kovo 20 d. Sprendimo *Tissier*, 35/85, EU:C:1986:143, 9 punktą ir 2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Khan Yunis ir Baabda*, C-123/23 ir C-202/23, EU:C:2024:1042, 63 punktą).

45 Aplinkybė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimuose formaliai nurodė tam tikras konkrečias Sąjungos teisės nuostatas, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti jam visapusišką Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris gali būti naudingas sprendimui jo nagrinėjamoje pagrindinėje byloje priimti, iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrenkant Sąjungos teisės klausimus, kuriuos, atsižvelgiant į ginčo dalyką, reikia išaiškinti (žr. 1978 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Redmond*, 83/78, EU:C:1978:214, 26 punktą ir 2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Khan Yunis ir Baabda*, C-123/23 ir C-202/23, EU:C:2024:1042, 64 punktą).

46 Savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo prašo išaiškinti, be kita ko, Direktyvos 2013/32 36–38 straipsnius, siejamus su Chartijos 47 straipsniu.

47 Pirma, reikia priminti, kad Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniai atitinkamai susiję su saugios kilmės šalies koncepcija ir valstybių narių atliekamu trečiųjų šalių priskyrimu prie saugių kilmės šalių.

48 Šiuose straipsniuose nustatyta speciali nagrinėjimo tvarka, kurią valstybės narės gali taikyti tarptautinės apsaugos prašymams. Ši tvarka grindžiama tam tikra nuginčijama pakankamos apsaugos kilmės šalyje prezumpcija, kurią prašytojas gali paneigti, jeigu nurodo su jo asmenine situacija susijusias rimtas priežastis (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *A*, C-404/17, EU:C:2018:588, 25 punktą; taip pat 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 47 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Atsižvelgdamos į šios tvarkos ypatumus valstybės narės gali nuspręsti, viena vertus, pagal šios direktyvos 31 straipsnio 8 dalies b punktą paspartinti nagrinėjimo procedūrą, kita vertus, pagal šios direktyvos 43 straipsnį vykdyti ją pasienyje arba tranzito zonose (2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 48 punktas).

50 Be to, kai iš saugios kilmės šalies atvykusio prašytojo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas buvo pripažintas nepagrįstu, nes pagal Direktyvos 2013/32 32 straipsnio 1 dalį sprendžiančioji institucija nustatė, kad prašytojas neatitinka tarptautinės apsaugos reikalavimų pagal Direktyvą 2011/95, valstybės narės pagal Direktyvos 2013/32 32 straipsnio 2 dalį taip pat gali

laikyti tokį prašymą akivaizdžiai nepagrįstu, jeigu taip apibrėžta nacionalinės teisės aktuose (2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 49 punktas).

51 Taip pat viena iš pasekmių suinteresuotajam asmeniui, kurio prašymas atmestas remiantis saugios kilmės šalies koncepcijos taikymu, yra tai, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 5 ir 6 dalių, priešingai, nei numatyta paprasto atmetimo atveju, jam gali būti neleista likti valstybės narės, kurioje buvo pateiktas prašymas, teritorijoje, kol bus išnagrinėtas jo skundas dėl sprendimo atmesti prašymą (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *A*, C-404/17, EU:C:2018:588, 27 punktas ir 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 50 punktas).

52 Antra, svarbu pažymėti, kad, kitaip nei Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniai, jos 38 straipsnis susijęs ne su „saugios kilmės šalies“, o su „saugios trečiosios šalies“ koncepcija. Tačiau pagrindinės bylos susijusios tik su „saugios kilmės šalies“ koncepcijos taikymu. Taigi šiose bylose nereikia priimti sprendimo dėl šios direktyvos 38 straipsnio išaiškinimo.

53 Trečia, reikia konstatuoti, kad teisę į veiksmingą teisinės gynybos priemonę, garantuojamą Chartijos 47 straipsniu, atitinka Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms nustatyta pareiga numatyti tarptautinės apsaugos prašytojams tokią teisę į veiksmingą teisminę gynybą, kurios apimtį nustato šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalis (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 19 d. Sprendimo *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa)*, C-564/18, EU:C:2020:218, 60 punktą; taip pat 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 85 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Todėl reikia atsižvelgti ir į pastarąją nuostatą, net jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimuose jos nenurodė.

Dėl pirmųjų klausimų

54 Pirmaisiais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniai bei 46 straipsnio 3 dalis, siejami su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad jiems prieštarauja tai, jog valstybė narė trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių priskiria pagal teisėkūros procedūrą priimtu aktu.

55 Kaip priminta šio sprendimo 48 punkte, Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniuose nustatyta speciali nagrinėjimo tvarka, kurią valstybės narės gali taikyti tarptautinės apsaugos prašymams, pateiktiems šalių, kurios priskirtos prie saugių kilmės šalių, piliečių.

56 Tam šios direktyvos 37 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „[t]arptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tikslais valstybės narės gali palikti galioti arba priimti naujus teisės aktus, kuriais pagal [šios direktyvos] I priedą būtų numatytas nacionalinis priskyrimas prie saugių kilmės šalių“. Kaip savo išvados 36 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, palyginus įvairias šios nuostatos kalbines versijas matyti, kad sąvoka „teisės aktai“ turi būti suprantama plačiai, kaip galinti apimti įstatymus, taisykles ir administracinio pobūdžio aktus.

57 Be to, šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog tam, kad galėtų taikyti specialią nagrinėjimo tvarką ir nuginčijamą prezumpciją, įtvirtintą Direktyvos 2013/32 nuostatose dėl procedūrų, grindžiamų saugios kilmės šalies koncepcija, valstybės narės turi būti visiškai

įgyvendinusios minėtas nuostatas, kiek tai susiję su įstatymais ir kitais teisės aktais, kuriuos jos privalo priimti (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *A*, C-404/17, EU:C:2018:588, 31 punktą).

58 Pagal suformuotą jurisprudenciją direktyvos nuostatos turi būti įgyvendintos neginčijamai privalomą galią turinčiais aktais, konkrečiai, tiksliai ir aiškiai, kad būtų tenkinamas teisinio saugumo reikalavimas (2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Subdelegación del Gobierno en Barcelona (Ilgalaikiai gyventojai)*, C-503/19 ir C-592/19, EU:C:2020:629, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

59 Atsižvelgdama į tai, kiekviena valstybė narė turi nustatyti saugias kilmės šalis pagal Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniuose, taip pat I priede numatytą tvarką, t. y. be kita ko, pagal I priede nustatytus kriterijus patvirtinant trečiųjų šalių sąrašą, priimant papildomas nuostatas ir nustatant jų taikymo tvarką, pateikiant Komisijai saugių kilmės šalių sąrašą arba periodiškai jį peržiūrint (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *A*, C-404/17 A, EU:C:2018:588, 28 punktą).

60 Vis dėlto nei šiose nuostatose, nei jokioje kitoje Direktyvos 2013/32 nuostatoje nenustatyta nei valstybių narių institucija ar institucijos, kurios turėtų būti atsakingos už priskyrimą prie saugių kilmės šalių nacionaliniu lygmeniu, nei šiuo tikslu reikšminga teisinė priemonė.

61 Primintina, kad iš SESV 288 straipsnio trečios pastraipos matyti, jog perkeldamos direktyvą į nacionalinę teisę valstybės narės turi diskreciją pasirinkti būdus ir priemones, skirtus jos įgyvendinimui užtikrinti. Taigi, kiek tai susiję su kompetentingų institucijų ir teisinių priemonių pasirinkimu, nacionaliniu lygmeniu priskiriant trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių, niekam neprieštarauja tai, kad valstybėje narėje būtų nuspręsta nacionaliniam įstatymų leidėjui patikėti atsakomybę pagal teisėkūros procedūrą priimtu aktu priskirti šalis prie saugių kilmės šalių.

62 Vis dėlto ši valstybių narių diskrecija įgyvendinant Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsnių nuostatas neturi jokios įtakos kiekvienos iš šių valstybių pareigai imtis visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas visiškas šios direktyvos poveikis, atsižvelgiant į ja siekiamą tikslą (šiuo klausimu žr. 1984 m. balandžio 10 d. Sprendimo *von Colson ir Kamann*, 14/83, EU:C:1984:153, 15 punktą ir 2022 m. kovo 31 d. Sprendimo *Lombard Lízing*, C-472/20, EU:C:2022:242, 35 punktą).

63 Konkrečiai kalbant, ši diskrecija nedaro poveikio bet kurio nacionalinio teismo pareigai užtikrinti Direktyvos 2013/32 nuostatų veiksmingumą, prireikus savo iniciatyva netaikant bet kurios, net ir vėliau priimtos, nacionalinės teisės nuostatos, kuri prieštarauja šios tiesiogiai veikiančios direktyvos nuostatoms, ir teismas neturi prašyti iš pradžių pašalinti atitinkamą nacionalinės teisės nuostatą teisėkūros ar bet kuriomis kitomis konstitucinėmis priemonėmis arba laukti, kol tai bus padaryta (šiuo klausimu žr. 1978 m. kovo 9 d. Sprendimo *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 21 ir 24 punktus; taip pat 2025 m. sausio 28 d. Sprendimo *ASG 2*, C-253/23, EU:C:2025:40, 90 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

64 Be to, nors, nesant Sąjungos teisinio reglamentavimo šioje srityje, pagal valstybių narių procesinės autonomijos principą ir laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų vidaus teisės sistemoje turi būti reglamentuotos skundų, skirtų iš Sąjungos teisės sistemos kylančių individualių teisių apsaugai užtikrinti, pateikimo procesinės taisyklės, valstybės narės vis dėlto privalo kiekvienu atveju užtikrinti, kad būtų gerbiama Chartijos 47 straipsnyje garantuojama teisė

į veiksmingą teisminę gynybą; nagrinėjamu atveju šios teisės apimtis patikslinta Direktyvos 2013/32 46 straipsnyje (šiuo klausimu žr. 2025 m. liepos 3 d. Sprendimo *Al Nasiria*, C-610/23, EU:C:2025:514, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

65 Vadinasi, tai, kad valstybė narė pagal Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsnius pasirenka kompetentingą instituciją ir teisinę priemonę, kurią taikant trečiosios šalys nacionaliniu lygmeniu priskiriamos prie saugių kilmės šalių, negali turėti įtakos jai pagal šią direktyvą tenkantiems įsipareigojimams. Taigi kiekviena valstybė narė turi visų pirma užtikrinti, kad būtų gerbiama teisė į veiksmingą teisminę gynybą, kurią minėtos direktyvos 46 straipsnio 1 dalis pripažįsta tarptautinės apsaugos prašytojams, kiek tai susiję su sprendimais, priimtais dėl jų prašymų, ir kurios apimtį apibrėžia tos pačios direktyvos 46 straipsnio 3 dalis.

66 Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad pagal Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, tuo atveju, kai į nacionalinį teismą yra kreiptasi su skundu dėl sprendimo, susijusio su tarptautinės apsaugos prašymu, nagrinėtu pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, kurios pagal šios direktyvos 37 straipsnį priskirtos prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią tvarką, atlikdamas šio 46 straipsnio 3 dalyje reikalaujamą išsamų *ex nunc* nagrinėjimą tas teismas turi, remdamasis bylos medžiaga ir vykstant procesui sužinotomis aplinkybėmis, pažymėti, kad buvo pažeistos šios direktyvos I priede nurodytos materialinės tokio priskyrimo sąlygos (šiuo klausimu žr. 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 98 punktą).

67 Taigi, atsižvelgiant į šio sprendimo 62 ir 63 punktuose primintą jurisprudenciją, aplinkybė, kad valstybė narė nusprendė priskyrimą prie saugių kilmės šalių atlikti pagal teisėkūros procedūrą priimtu aktu, negali sukliudyti nacionaliniam teismui, į kurį kreiptasi pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytomis sąlygomis, bent jau netiesiogiai patikrinti, ar atitinkamos trečiosios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių atitinka Direktyvos 2013/32 I priede nustatytas materialines tokio priskyrimo sąlygas.

68 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmuosius klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniai bei 46 straipsnio 3 dalis, siejami su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad jiems neprieštarauja tai, jog valstybė narė trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių priskiria pagal teisėkūros procedūrą priimtu aktu, jeigu bet kuris nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi su skundu dėl sprendimo, susijusio su tarptautinės apsaugos prašymu, nagrinėtu pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, kurios priskirtos prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią tvarką, gali atlikti šio priskyrimo teisminę kontrolę, susijusią su šios direktyvos I priede nustatytų materialinių tokio priskyrimo sąlygų laikymusi.

Dėl antrųjų ir trečiųjų klausimų

69 Antraisiais ir trečiaisiais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniai bei 46 straipsnio 3 dalis, siejami su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad, viena vertus, valstybė narė, kuri priskiria trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, turi suteikti galimybę susipažinti su informacijos šaltiniais (kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 37 straipsnio 3 dalį), kuriais grindžiamas šis priskyrimas, ir, kita vertus, nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi su skundu dėl sprendimo, susijusio su tarptautinės apsaugos prašymu, nagrinėtu pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, kurios priskirtos prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią tvarką, tikrindamas, ar priskiriant laikytasi šios direktyvos I priede nustatytų materialinių tokio priskyrimo sąlygų, gali atsižvelgti į savo paties surinktą informaciją.

70 Direktyvos 2013/32 37 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad vertinimas, ar trečioji šalis yra saugi kilmės šalis, yra pagrįstas keletu informacijos šaltinių, įskaitant visų pirma kitų valstybių narių, EUAA (kurios pirmtakas yra EPPB), JTVPRK, Europos Tarybos ir kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų informaciją.

71 Nei šioje, nei jokioje kitoje Direktyvos 2013/32 nuostatoje aiškiai nenurodyta, kad nacionalinė institucija, kuri nacionaliniu lygmeniu atlieka priskyrimą prie saugių kilmės šalių, turi suteikti galimybę susipažinti su informacijos šaltiniais, kuriais remdamasi atliko tokį priskyrimą.

72 Vis dėlto, pirma, dėl valstybės narės atliekamo trečiosios šalies priskyrimo prie saugių kilmės šalių prašytojams iš tos šalies tampa taikytina speciali tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo tvarka. Konkrečiai kalbant, ši tvarka, aprašyta šio sprendimo 48–51 punktuose, leidžia valstybėms narėms pagreitinti šių prašymų nagrinėjimo procedūrą ir grindžiama tam tikra nuginčijama pakankamos apsaugos kilmės šalyje prezumpcija, kurią pagal
Direktyvos 2013/32 36 straipsnio 1 dalį prašytojas gali paneigti, jeigu nurodo su jo asmenine situacija susijusias rimtas priežastis.

73 Kaip savo išvados 55 punkte pažymėjo generalinis advokatas, tam, kad prašytojas galėtų veiksmingai paneigti šią prezumpciją, jis turi turėti galimybę sužinoti priežastis, dėl kurių preziumuojama, kad jo kilmės šalis yra saugi. Todėl prašytojas turi turėti galimybę susipažinti su informacijos šaltiniais, kuriais remiantis jo kilmės šalis buvo priskirta prie saugių kilmės šalių.

74 Antra, svarbu pažymėti, kad pagal Direktyvos 2013/32 12 straipsnio 1 dalies d punktą, siejamą su jos 10 straipsnio 3 dalies b punktu, tarptautinės apsaugos prašytojai per nagrinėjimo procedūrą turi galimybę susipažinti su tikslia ir naujausia informacija, kurią valstybės narės yra surinkusios iš įvairių šaltinių (kaip antai EUAA, JTVPRK ir žmogaus teisių srityje kompetentingų tarptautinių organizacijų) apie bendrą padėtį jų kilmės šalyse. Be to, iš minėtos direktyvos 10 straipsnio 4 dalies matyti, kad nacionaliniai teismai taip pat turi galimybę susipažinti su bendra informacija, būtina jų užduotims atlikti.

75 Tai yra informacijos šaltiniai, analogiški tiems, kuriais valstybės narės gali remtis pagal Direktyvos 2013/32 37 straipsnio 3 dalį, siekdamos priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių.

76 Trečia, reikia priminti, kad Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 1 dalyje tarptautinės apsaugos prašytojams pripažįstama teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę teisme dėl sprendimų, susijusių su jų prašymais. Šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalyje apibrėžta teisės į veiksmingą teisių gynimo priemonę apimtis; paaiškinama, kad valstybės narės, kurioms ši direktyva privaloma, turi užtikrinti, kad teismas, kuriam apskųstas sprendimas dėl tarptautinės apsaugos prašymo, atliktų „išsam[ų] ir *ex nunc* faktin[į] ir teisin[į] tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjim[ą], įskaitant, atitinkamais atvejais, nagrinėjimą pagal Direktyvą [2011/95]“ (šiuo klausimu žr. 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 85 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

77 Be to, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad Direktyvos 2013/32 46 straipsnyje numatytos teisių gynimo priemonės požymiai turi būti nustatomi pagal Chartijos 47 straipsnį, kuriame dar kartą patvirtintas veiksmingos teisminės gynybos principas. Pakanka vien Chartijos 47 straipsnio, jo nereikia tikslinti Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatomis, kad privatiems asmenims būtų suteikta teisė, kuria jie galėtų remtis. Vadinasi, šios direktyvos 46 straipsnio

3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, negali būti aiškinama kitaip (2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 86 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

78 Taigi, pirma, reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją Chartijos 47 straipsnyje, į kurį atsižvelgiant turi būti aiškinamas Direktyvos 2013/32 46 straipsnis, garantuojamos teisminės kontrolės veiksmingumas reikalauja, kad suinteresuotasis asmuo motyvus, kuriais grindžiamas dėl jo priimtas sprendimas, galėtų sužinoti arba perskaitęs patį sprendimą, arba jo prašymu pranešus jam šiuos motyvus, tam, kad galėtų ginti savo teises geriausiomis įmanomomis sąlygomis ir susipažinęs su visa informacija nuspręsti, ar tikslinga kreiptis į kompetentingą teismą. Kita vertus, jis turi turėti galimybę reikalauti iš atitinkamos institucijos nurodyti šiuos motyvus, kad galėtų atlikti visišką atitinkamo nacionalinio sprendimo teisėtumo kontrolę (2013 m. birželio 4 d. Sprendimo *ZZ*, C-300/11, EU:C:2013:363, 53 punktas; taip pat 2024 m. liepos 29 d. Sprendimo *protectus*, C-185/23, EU:C:2024:657, 79 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

79 Kai tarptautinės apsaugos prašymas, kaip yra pagrindinėse bylose, atmetamas kaip akivaizdžiai nepagrįstas, motyvuojant tuo, kad prašytojas atvyko iš saugios kilmės šalies, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsnius, siejamus su jos I priedu, šis atmetimo motyvas iš esmės sutampa su motyvais, kuriais grindžiama pakankamos apsaugos prezumpcija, lemianti atitinkamos šalies priskyrimą prie saugių kilmės šalių.

80 Taigi, atsižvelgiant į šio sprendimo 78 punkte nurodytą jurisprudenciją, reikia konstatuoti, jog tam, kad teisminė gynyba būtų veiksminga, reikia, kad tiek atitinkamas prašytojas, tiek bylą nagrinėjantis teismas galėtų žinoti ne tik tokio atmetimo motyvus, bet ir galimybę susipažinti su informacijos šaltiniais, kuriais remiantis atitinkama trečioji šalis buvo priskirta prie saugių kilmės šalių.

81 Antra, kiek tai susiję su teisės į veiksmingą teisinės gynybos priemonę, įtvirtintos Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje, apimtimi, Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad žodžių junginį „užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas“ reikia aiškinti taip, kad pagal šią nuostatą valstybės narės turi pritaikyti savo nacionalinę teisę, kad nagrinėdamas nurodytus skundus teismas išnagrinėtų visas faktines ir teisines aplinkybes, kurios suteikia jam galimybę konkretų atvejį įvertinti pagal tuo metu esamą situaciją (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 110 punktas ir 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 87 punktas).

82 Visų pirma terminas „*ex nunc*“ pabrėžia teismo pareigą atlikti vertinimą, kuriame prireikus būtų atsižvelgta į naujas aplinkybes, susiklosčiusias po to, kai buvo priimtas sprendimas, dėl kurio paduotas skundas (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 111 punktas; 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 52 punktas ir 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 88 punktas).

83 Be to, Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje vartojamas būdvardis „išsamus“ patvirtina, kad teismas turi išnagrinėti tiek aplinkybes, į kurias sprendžiančioji institucija atsižvelgė ar turėjo atsižvelgti, tiek aplinkybes, kurios susiklostė šiai institucijai priėmus sprendimą (2018 m. liepos

25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 113 punktas; 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 52 punktas ir 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 89 punktas).

84 Galiausiai žodžių junginys „atitinkamais atvejais“, vartojamas frazėje „įskaitant, atitinkamais atvejais, [tarptautinės apsaugos poreikių] nagrinėjimą pagal [Direktyvą 2011/95]“, pabrėžia, kad išsamus ir *ex nunc* nagrinėjimas, kurį turi atlikti teismas, nebūtinai turi apimti tik tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą iš esmės, taigi jis gali būti susijęs su tarptautinės apsaugos prašymo procedūriniais aspektais, kuriems priklauso trečiosios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių (šiuo klausimu žr. 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 90 ir 91 punktus bei juose nurodytą jurisprudenciją).

85 Kaip matyti iš šio sprendimo 66 punkte nurodytos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, pagal Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, kai į nacionalinį teismą yra kreiptasi su skundu dėl sprendimo, susijusio su tarptautinės apsaugos prašymu, nagrinėtu pagal šio sprendimo 48 punkte paminėtą specialią nagrinėjimo tvarką, atlikdamas šio 46 straipsnio 3 dalyje reikalaujamą išsamų *ex nunc* nagrinėjimą tas teismas turi, remdamasis bylos medžiaga ir vykstant procesui sužinotomis aplinkybėmis, pažymėti, kad galimai buvo pažeistos šios direktyvos I priede nurodytos materialinės tokio priskyrimo sąlygos.

86 Vis dėlto tam, kad Direktyvos 2013/32 I priede nustatytų materialinių sąlygų laikymosi teisminė kontrolė būtų veiksminga, reikia, kad bylą nagrinėjantis teismas galėtų turėti galimybę susipažinti su informacijos šaltiniais, kuriais remdamasi kompetentinga nacionalinė institucija atitinkamą trečiąją šalį priskyrė prie saugių kilmės šalių. Šis veiksmingumo reikalavimas taip pat reiškia, kad teismas gali patikrinti, ar priskyrimas atitinka minėtos direktyvos I priede nustatytas materialines sąlygas, atsižvelgdamas į kitą informaciją, kurią jis pats prireikus surinko, nesvarbu, ar ji gauta iš viešųjų šaltinių, ar iš šaltinių, kuriuos jis prašė pateikti vienos iš jo nagrinėjamos bylos šalių, jeigu pats įsitikino šios informacijos patikimumu ir pagal rungimosi principą tos šalys turi galimybę pateikti savo pastabas dėl šios informacijos.

87 Taigi pagal Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį valstybės narės savo nacionalinę teisę turi pritaikyti taip, kad būtų užtikrinta pakankama ir tinkama prieiga prie informacijos šaltinių, kuriais jos rėmėsi, priskirdamos prie saugių kilmės šalių. Ši prieiga turi leisti tarptautinės apsaugos prašytojui iš tokios šalies ir nacionaliniam teismui, nagrinėjančiam skundą dėl sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo, tinkamai susipažinti su šiais informacijos šaltiniais, kaip reikalaujama pagal šio sprendimo 78 punkte primintą jurisprudenciją.

88 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniai bei 46 straipsnio 3 dalis, siejami su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad:

– valstybė narė, kuri priskiria trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, turi užtikrinti pakankamą ir tinkamą prieigą prie informacijos šaltinių (kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 37 straipsnio 3 dalį), kuriais grindžiamas šis priskyrimas; ši prieiga turi, viena vertus, leisti atitinkamam tarptautinės apsaugos prašytojui iš šios trečiosios šalies ginti savo teises geriausiomis įmanomomis sąlygomis ir susipažinus su visa informacija nuspręsti, ar tikslinga kreiptis į kompetentingą teismą, kita vertus, sudaryti pastarajam galimybę atlikti sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo kontrolę,

– nacionalinis teismas, nagrinėjantis skundą dėl sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo, išnagrinėto pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, priskirtų prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią nagrinėjimo tvarką, tikrindamas (nors ir netiesiogiai), ar priskiriant laikytasi šios direktyvos I priede nustatytų materialinių tokio priskyrimo sąlygų, gali atsižvelgti į savo paties surinktą informaciją, jeigu įsitikina šios informacijos patikimumu ir bylos šalims užtikrina rungimosi principo laikymąsi.

Dėl ketvirtųjų klausimų

89 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ketvirtieji klausimai nesusiję su kontrole, kurią turi atlikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kiek tai siejama su Direktyvos 2013/32 36 straipsnio 1 dalies, kurioje numatytas pakankamos apsaugos kilmės šalyje prezumpcijos paneigimas, kai prašytojas nurodo su jo asmenine situacija susijusias rimtas priežastis, nuostatų įgyvendinimu. Minėti klausimai susiję tik su kontrole, kurią šis teismas turi atlikti, kiek tai siejama su trečiosios šalies, iš kurios kilęs prašytojas, priskyrimu prie saugių kilmės šalių pagal šios direktyvos 37 straipsnį.

90 Šiomis aplinkybėmis reikia manyti, kad ketvirtaisiais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 37 straipsnis, siejamas su šios direktyvos I priedu, turi būti aiškinamas taip, kad jam prieštarauja tai, jog valstybė narė prie saugių kilmės šalių priskiria trečiąją šalį, kuri tam tikrų asmenų kategorijų atžvilgiu neatitinka materialinių tokio priskyrimo sąlygų, nustatytų minėtos direktyvos I priede.

91 Pagal suformuotą jurisprudenciją aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti į jos tekstą, kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (1983 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12 punktas ir 2023 m. liepos 6 d. Sprendimo *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Pabėgėlis, padaręs sunkų nusikaltimą)*, C-8/22, EU:C:2023:542, 29 punktas).

92 Direktyvos 2013/32 37 straipsnio (kuris, kaip matyti iš jo pavadinimo, susijęs su valstybių narių atliekamu trečiųjų šalių priskyrimu prie saugių kilmės šalių) tekste kelis kartus nurodytos sąvokos „šalis“ ir „trečioji šalis“. Šios nuostatos tekste nėra nieko, kas rodytų, kad tokio priskyrimo tikslais šios sąvokos gali būti suprantamos kaip apimančios tik dalį (tam tikrais atvejais – didžiąją dalį) atitinkamos trečiosios šalies gyventojų ir neapimančios kitos šių gyventojų dalies arba tam tikrų asmenų kategorijų.

93 Dėl Direktyvos 2013/32 37 straipsnio konteksto pažymėtina, kad, pirma, iš šio straipsnio matyti, jog valstybės narės gali atlikti priskyrimą prie saugių kilmės šalių pagal šios direktyvos I priedą. Kaip ir minėto straipsnio tekste, šiame priede nustatyti kriterijai nepateikia jokios nuorodos apie tai, kad valstybės narės gali priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, nors tam tikrų asmenų, kurie yra šios šalies gyventojai, kategorijų atžvilgiu šiame I priede numatyti materialiniai kriterijai netenkinami.

94 Priešingai, pagal minėtą priedą trečiosios šalies priskyrimas prie saugių kilmės šalių priklauso nuo galimybės įrodyti, kad joje „iš esmės“ ir „sistemingai“ nevykdomi persekiojimai, nėra kankinimo arba žiauraus ar žeminamo elgesio ir baudimo atvejų, taip pat nesirenkamojo smurto, galinčio kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.

95 Pažymėtina, kad Direktyvos 2013/32 I priedo kalbinės versijos skiriasi. Tik šio priedo versijoje prancūzų kalba pavartotas prieveiksmis „uniformément“. Kitas minėto priedo kalbines versijas, pavyzdžiui, versijas bulgarų kalba („за всеки отделен случай“), ispanų kalba („sistemática“), čekų kalba („soustavně“), danų kalba („til stadighed“), vokiečių kalba („durchgängig“), estų kalba („järjekindlat“), graikų kalba („μόνιμα“), anglų kalba („consistently“), kroatų kalba („trajno“), italų kalba („costantemente“), latvių kalba („konsekventi“), lietuvių kalba („sistemingai“), vengrų kalba („következetesen“), maltiečių kalba („konsistentement“), nyderlandų kalba („duurzame“), lenkų kalba („konsekwentnie“), portugalų kalba („sistemático“), rumunų kalba („consecvent“), slovakų kalba („sústavne“), slovėnų kalba („redno“), suomių kalba („jatkuvasti“) ir švedų kalba („genomgående“), atitinka tokie žodžiai, kaip „nuolat“, „sistemingai“, „ilgalaikis“, „tęstinis“ arba „nuoseklus“.

96 Vis dėlto, be šių semantinių skirtumų, visi šie žodžiai susiję su sąvoka „nekintamumas“. Vadinasi, Direktyvos 2013/32 37 straipsnyje arba I priede nesant jokios nuorodos į atitinkamos trečiosios šalies gyventojų dalį, jais siekiama nurodyti, kad šiame priede nustatytų sąlygų turi būti laikomasi visų atitinkamos trečiosios šalies gyventojų atžvilgiu tam, kad šią šalį būtų galima priskirti prie saugių kilmės šalių. Taigi jais išreiškiamas Sąjungos teisės aktų leidėjo pasirinkimas priskyrimą prie saugių kilmės šalių susieti su sąlyga, kad trečioji šalis bendrai būtų saugi visiems savo gyventojams, o ne tik jų daliai.

97 Be to, net šalyje, kuri bendrai yra saugi visiems savo gyventojams, nėra jokios absoliučios kiekvieno asmens saugumo garantijos. Būtent dėl šios priežasties Sąjungos teisės aktų leidėjas Direktyvos 2013/32 36 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su šios direktyvos 40 ir 42 konstatuojamosiomis dalimis, numatė galimybę kiekvienam tarptautinės apsaugos prašytojui, kilusiam iš šalies, kuri priskirta prie saugių kilmės šalių, paneigti nuginčijamą pakankamos apsaugos prezumpciją, nurodant su savo asmenine situacija susijusias rimtas priežastis.

98 Antra, dėl argumento, grindžiamo Direktyvos 2013/32 24 straipsniu, reikia pažymėti, kad šis straipsnis, kuris, kaip matyti iš jo pavadinimo, susijęs su „[p]rašytojai[s], kuriems reikia specialių procesinių garantijų“, neturi jokio ryšio su trečiosios šalies priskyrimu prie „saugios kilmės šalies“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 37 straipsnį ir I priedą.

99 Trečia, kaip nurodyta šio sprendimo 48–51 punktuose, valstybei narei priskyrus trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, prašytojų iš šių trečiųjų šalių tarptautinės apsaugos prašymams leidžiama taikyti išimtinio pobūdžio specialią nagrinėjimo tvarką.

100 Aiškinant Direktyvos 2013/32 37 straipsnį kaip leidžiantį priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, net jeigu tam tikrų asmenų kategorijų atžvilgiu ši šalis neatitinka šios direktyvos I priede numatytų materialinių sąlygų, būtų išplėsta šios specialios nagrinėjimo tvarkos taikymo sritis. Kadangi tokio aiškinimo nepatvirtina nei šio 37 straipsnio tekstas, nei apskritai ši direktyva, pripažinus tokią galimybę būtų nepaisoma to, kad nukrypti leidžiančios nuostatos turi būti aiškinamos siaurai (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 5 d. Sprendimo *Komisija / Liuksemburgas*, C-502/13, EU:C:2015:143, 61 punktą ir 2024 m. vasario 8 d. Sprendimo *Bundesrepublik Deutschland (Paskesnio prašymo priimtinumas)*, C-216/22, EU:C:2024:122, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

101 Dėl Direktyvos 2013/32 tikslų reikia priminti, kad šia direktyva siekiama ne tik bendrojo tikslo nustatyti bendrus procedūrinius standartus, bet ir visų pirma (kaip matyti iš jos 18 konstatuojamosios dalies) to, kad tarptautinės apsaugos prašymai būtų nagrinėjami „kuo

skubiau, nedarant poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo atlikimui“ (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 109 punktas ir 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 78 punktas).

102 Be to, šios direktyvos 20 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad griežtai apibrėžtais atvejais, kai, be kita ko, tikėtina, kad prašymas neturi pagrindo, valstybės narės turėtų galėti paspartinti nagrinėjimo procedūrą, visų pirma nustatydamos trumpesnius, bet pagrįstus terminus tam tikriems procesiniams veiksmams, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui ir prašytojo veiksmingai galimybei naudotis šioje direktyvoje numatytais pagrindiniais principais ir garantijomis (2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 79 punktas).

103 Dėl to, kaip nurodyta šio sprendimo 48–51 punktuose, valstybė narė iš trečiosios šalies, kurią priskyrė prie saugių kilmės šalių, atvykusių prašytojų pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams gali taikyti specialią nagrinėjimo tvarką, pagal kurią įmanoma, be kita ko, pagreitinti šių prašymų nagrinėjimo procedūrą (šiuo klausimu žr. 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 80 punktą).

104 Kadangi, kaip pažymėta šio sprendimo 101 punkte, Sąjungos teisės aktų leidėjas Direktyva 2013/32 siekia užtikrinti greitą ir išsamų tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą, naudodamasis turima diskrecija nustatyti bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką jis turi suderinti šiuos du tikslus, kai nustato sąlygas, kuriomis valstybės narės gali priskirti trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių (2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 81 punktas).

105 Taigi tai, kad teisės aktų leidėjas šioje direktyvoje nenumatė valstybių narių galimybės atliekant tokį priskyrimą neįtraukti asmenų kategorijų, atspindi šį derinimą ir jo pasirinkimą teikti pirmenybę prašytojų, kurių kilmės šalies visi gyventojai neatitinka šios direktyvos I priede nustatytų materialinių sąlygų, pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų išsamiam nagrinėjimui.

106 Nors Reglamento 2024/1348, kurio 78 straipsniu nuo 2026 m. birželio 12 d. panaikinama Direktyva 2013/32, 61 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta tokia galimybė ir nustatyta, kad priskiriant trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis gali būti numatomos išimtys dėl aiškiai identifikuojamų asmenų kategorijų, būtent Sąjungos teisės aktų leidėjo prerogatyva yra grįžti prie šio pasirinkimo, iš naujo suderinant atitinkamus interesus.

107 Šiomis aplinkybėmis taip pat reikia pažymėti, kad šis teisės aktų leidėjas turi pasirinkti datą, nuo kurios pradedama taikyti nauja nuostata, kaip antai Reglamento 2024/1348 61 straipsnio 2 dalis; pasirinkimą jis padarė šio reglamento 79 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Be to, jis gali grįžti prie šio pasirinkimo, iš dalies pakeisdamas pastarąją nuostatą; tai, beje, pasiūlė Komisija. Todėl 2025 m. balandžio 16 d. Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas 2024/1348 (COM(2025) 186 *final*), 1 straipsnio 2 dalyje numatyta iš dalies pakeisti Reglamento 2024/1348 79 straipsnio 2 ir 3 dalis, kad būtų galima paankstinti, be kita ko, jo 61 straipsnio 2 dalies taikymą.

108 Taigi, atsižvelgiant į šio sprendimo 66 ir 85 punktuose primintus reikalavimus ir į tai, kad ginčams pagrindinėse bylose taikomas Direktyvos 2013/32 37 straipsnis, o ne Reglamento 2024/1348 61 straipsnio 2 dalis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs

teismas pagal šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, remdamasis bylos medžiaga ir informacija, kuri jam buvo pateikta vykstant procesui, turi patikrinti, ar Bangladešo Liaudies Respublikos priskyrimas prie saugių kilmės šalių, numatytas Įstatyminio dekreto Nr. 25/2008 2bis straipsnio 1 dalyje, ją iš dalies pakeitus Dekretu įstatymu Nr. 158/2024, atitinka minėtos direktyvos I priede nustatytas materialines tokio priskyrimo sąlygas visų šios trečiosios šalies gyventojų atžvilgiu.

109 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtuosius klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 37 straipsnis, siejamas su šios direktyvos I priedu, turi būti aiškinamas taip, kad jam prieštarauja tai, kad valstybė narė prie saugių kilmės šalių priskiria trečiąją šalį, kuri tam tikrų asmenų kategorijų atžvilgiu neatitinka materialinių tokio priskyrimo sąlygų, nustatytų minėtos direktyvos I priede.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

110 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 36 ir 37 straipsniai bei 46 straipsnio 3 dalis, siejami su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu,**

   turi būti aiškinami taip:

   jiems neprieštarauja tai, kad valstybė narė trečiąsias šalis prie saugių kilmės šalių priskiria pagal teisėkūros procedūrą priimtu aktu, jeigu bet kuris nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi su skundu dėl sprendimo, susijusio su tarptautinės apsaugos prašymu, nagrinėtu pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, kurios priskirtos prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią tvarką, gali atlikti šio priskyrimo teisminę kontrolę, susijusią su šios direktyvos I priede nustatytų materialinių tokio priskyrimo sąlygų laikymusi.

2. **Direktyvos 2013/32 36 ir 37 straipsniai bei 46 straipsnio 3 dalis, siejami su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu,**

   turi būti aiškinami taip:

   – **valstybė narė, kuri priskiria trečiąją šalį prie saugių kilmės šalių, turi užtikrinti pakankamą ir tinkamą prieigą prie informacijos šaltinių (kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 37 straipsnio 3 dalį), kuriais grindžiamas šis priskyrimas; ši prieiga turi, viena vertus, leisti atitinkamam tarptautinės apsaugos prašytojui iš šios trečiosios šalies ginti savo teises geriausiomis įmanomomis sąlygomis ir susipažinus su visa informacija nuspręsti, ar tikslinga kreiptis į kompetentingą teismą, kita vertus,**

sudaryti pastarajam galimybę atlikti sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo kontrolę,

– **nacionalinis teismas, nagrinėjantis skundą dėl sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo, išnagrinėto pagal prašytojų iš trečiųjų šalių, priskirtų prie saugių kilmės šalių, pateiktiems prašymams taikomą specialią nagrinėjimo tvarką, tikrindamas (nors ir netiesiogiai), ar priskiriant laikytasi šios direktyvos I priede nustatytų materialinių tokio priskyrimo sąlygų, gali atsižvelgti į savo paties surinktą informaciją, jeigu įsitikina šios informacijos patikimumu ir bylos šalims užtikrina rungimosi principo laikymąsi.**

3. Direktyvos 2013/32 37 straipsnis, siejamas su šios direktyvos I priedu,

turi būti aiškinamas taip:

jam prieštarauja tai, kad valstybė narė prie saugių kilmės šalių priskiria trečiąją šalį, kuri tam tikrų asmenų kategorijų atžvilgiu neatitinka materialinių tokio priskyrimo sąlygų, nustatytų minėtos direktyvos I priede.

Parašai.